

Doping i Olimpijske igre - doping skandal ruskih sportaša

Knežević, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Kinesiology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:265:719771>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Kinesiology Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek

Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Ante Knežević

Doping i Olimpijske igre – doping skandal ruskih sportaša

Završni rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Kineziološki fakultet Osijek
Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Ante Knežević

Doping i Olimpijske igre – doping skandal ruskih sportaša

Završni rad

Kolegij: Društvo i sport

JMBAG: 0034082197

e- mail: aknezevic@kifos.hr

Mentor: dr. sc. Ivica Kelam

Osijek, 2021.

University Josip Juraj Strossmayer of Osijek

Faculty of Kinesiology Osijek

Undergraduate university study of Kinesiology

Ante Knežević

Doping and the Olympic Games - doping scandal of Russian athletes

Osijek, 2021.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____ završni _____
(navesti vrstu rada: završni / diplomski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
3. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ante Knežević

JMBAG: 0034082197

e-mail za kontakt: aknezevic@kifos.hr

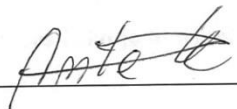
Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Naslov rada: Doping i Olimpijske igre – doping skandal ruskih sportaša

Mentor/mentorica završnog / diplomskog rada: dr. sc. Ivica Kelam

U Osijeku, _____ 2021. _____ godine

Potpis _____

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____ završni (navesti vrstu rada: završni / diplomski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Kineziološkog fakulteta Osijek, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju „Narodne novine“ broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07.-Odluka USRH, 46/07., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14.-Odluka USRH, 60/15.-Odluka USRH i 131/17.).
3. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ante Knežević

JMBAG: 0034082197

OIB: 45338377047

e-mail za kontakt: aknezevic@kifos.hr

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij Kineziologija

Naslov rada: Doping i Olimpijske igre – doping skandal ruskih sportaša

Mentor/mentorica završnog / diplomskog rada: dr. sc. Ivica Kelam

U Osijeku, _____ 2021. _____ godine

Potpis _____

SAŽETAK:

Sustavni doping ruskih sportaša je doveo do toga da su Rusiji oduzete 43 olimpijske medalje i nekoliko desetaka medalja sa svjetskih prvenstava što je ogromna brojka, čak 30 % veća od ukupnog broja oduzetih medalja ostatka svijeta. Rusija je zemlja s najviše natjecatelja koji su uhvaćeni u doping aferama na Olimpijskim igrama u svijetu, a ta brojka iznosi preko dvjesto sportaša. Doping u toj zemlji se razlikuje od ostatka svijeta zbog toga što u ovom slučaju doping nisu inicirali sportaši već sama država, koja je dobavljala nedozvoljene supstance i davala ih svojim sportašima. Kršenje pravila se toliko rasprostranilo da su čak postojali i razni pokušaji sabotiranja tekućih istraga te manipulacije podacima. WADA odnosno Svjetska antidoping agencija je zatim zabranila ruskim sportašima sudjelovanje na svim važnim sportskim događajima, među kojima su i Olimpijske igre, u razdoblju od četiri godine. Kasnije je ta zabrana smanjena od strane Sportskog arbitražnog suda na dvije godine nakon uložene žalbe Rusije, ali pod uvjetom da ruski natjecatelji mogu na međunarodnim natjecanjima sudjelovati isključivo pod neutralnom zastavom i oznakom. Doping program koji se prožimao još od vremena Sovjetskog Saveza je morao biti zaustavljen zbog bijesa međunarodne sportske zajednice i djelovanja Sportskog arbitražnog suda koji je odigrao najvažniju ulogu u cijelom procesu identifikacije i eliminacije negativnih faktora koji su donosili medalje Rusiji. O složenosti i kompleksnosti problema nam govore priopćenja Vitalya Stepanova u kojima se navodi da čak i u WADA-i postoje ljudi koji ne žele da se sva istina iznese na vidjelo zbog njihove umiješanosti u doping skandale. Nevjerojatan doprinos pravednom sportu imao je i kanadski odvjetnik Richard McLaren koji objavljuje izvješće od 97 stranica u kojem pokriva veliki dio doping afera pod pokroviteljstvom države te dolazi do zaključka da je manipulirano ogromnim brojem pozitivnih uzoraka u širokom rasponu sportova. Lakih odgovora vezanih uz ruski doping skandal nema, ali kako možemo vidjeti ponekad je potrebno donijeti niz teških ali pravednih odluka kako bi se stvari vratile u ravnotežu, baš kako je to učinio Sportski arbitražni sud.

Ključne riječi: *doping, Rusija, WADA, zabrana, Sportski arbitražni sud*

ABSTRACT:

Systematic doping of Russian athletes has led to Russia being deprived of 43 Olympic medals and several dozen medals from world championships, which is a huge number, as much as 30% higher than the total number of medals confiscated from the rest of the world. Russia is the country with the most competitors caught in doping scandals at the Olympic Games in the world, and that number is over two hundred athletes. Doping in Russia differs from the rest of the world because in this case doping was not initiated by athletes but by the state itself, which supplied illicit substances and gave them to its athletes. Violations of the rules have become so widespread in Russia that there have even been various attempts to sabotage ongoing investigations and manipulate data. WADA or the World Anti-Doping Agency then banned Russian athletes from participating in all major sporting events, including the Olympics, for a period of four years. This ban was later reduced by the Court of Arbitration for Sport to two years after Russia's appeals were filed, but under condition that Russian athletes could participate in international competitions only under a neutral flag and label. The doping program that has lasted since the time of the Soviet Union had to be stopped due to the anger of the international sports community and the actions of the Court of Arbitration for Sport, which played the most important role in the whole process of identifying and eliminating negative factors that brought medals to Russia. Vitaly Stepanov's statements tell us about the complexity of the problem, stating that even in WADA there are people who do not want the whole truth to be revealed due to their involvement in doping scandals, although the goal of every sports organization and official should be to eliminate doping from sport. Canadian lawyer Richard McLaren also made an incredible contribution to fair sports, publishing a 97 page report covering a large part of state-sponsored doping scandals and concluding that a huge number of positive samples in a wide range of sports were manipulated. There are no easy answers related to the Russian doping scandal, but as we can see sometimes it is necessary to make a series of difficult but fair decisions to get things back in balance, just as the Court of Arbitration for Sport did.

Keywords: *doping, Russia, WADA, ban, Court of Arbitration for Sport*

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
2. SOVJETSKA ERA	7
3. SUMNJIVI UZORCI IZ „ZEMLJE A“ (2008.- 2009.)	8
4. DOPING KOJI SPONZORIRA DRŽAVA (2010. – 2014).	9
5. ARAF – All Russia Athletic Federation (2015.)	10
6. BIJEG GRIGORIJA RODČENKOVA (2016.)	11
6.1. Izvanredni sastanak vijeća IAAF-a	12
6.2. McLarenovo izvješće	14
6.3. Djelovanje Međunarodnog paraolimpijskog odbora	16
7. POZIVANJE NA ODGOVORNOST	18
7.1. WADA zaprima ruske laboratorijske podatke	20
7.2. Službene sankcije	21
7.3. Reakcija Rusije	22
8. BIJES MEĐUNARODNE SPORTSKE ZAJEDNICE (2018.)	22
8.1. Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018	23
8.2. Ponovno uspostavljanje RUSADA-e	23
8.3. Odbijen potpuni pristup ruskom laboratoriju	25
9. PRIKUPLJANJE UZORAKA WADA -e (2019.)	25
9.1. Izdana tjeeralica za dvojicom ruskih dužnosnika	26
9.2. IAAF izglasao podržavanje zabrane Rusiji	26
9.3. Rusija dobiva zabranu na četiri godine	27
10. NEUTRALNI RUSKI SPORTAŠI (2020.)	28
10.1. Izbjegavanje isključenja iz svjetske atletike	29
10.2. Ljetne olimpijske igre 2021.	30
11. RASPRAVA	31
12. ZAKLJUČAK	33
13. LITERATURA	35

1. UVOD

Zbog sustavnog dopinga u ruskom sportu i Rusiji kao državi oduzeta su mnogobrojna odličja kako na olimpijskim igrama tako i na svjetskim prvenstvima što je zaista ogromna brojka. Najviše najtecatelja koji su uhvaćeni u doping aferama dolazi iz Rusije, upravo tamo je doping specifičan i razlikuje se od ostatka svijeta jer ga ne iniciraju sportaši već sama država koja dobavlja nedozvoljene supstance. Sustav protiv antidoping tijela se u Rusiji razvio u toj mjeri da su se tekuće istrage manipulirale i sabotirale. Od antičkih vremena je poznato da su sportaši odnosno natjecatelji bili upoznati sa upotrebom ergogenih sredstava i da se vjerojatno ta nedozvoljena sredstva nikad neće istrijebiti iz sporta, zbog same tendencije i želje za pobjedom sportaš će prijeći preko svih zdravstvenih i pravnih rizika koje doping nosi. U ovom slučaju u središtu nije bio sportaš i sport već politika i ugled države koji nije smio biti narušen.

U prvom poglavlju opisati ćemo problem sustavnog dopinga koji seže još iz vremena Sovjetskog Saveza, dokumenti pronađeni 2016. otkrili su planove Sovjetskog saveza za doping sustav u cijeloj državi vezanih za atletske discipline u sklopu priprema za Ljetne olimpijske igre 1984. u Los Angelesu. Dokumenti su iz razdoblja prije nego što je zemlja odlučila sudjelovati u bojkotu Ljetnih olimpijskih igara 1984, dokument detaljno opisuje postojeće operacije programa sa dopingom, zajedno sa prijedlozima za daljnja poboljšanja (Ruiz, 2016). Sergej Portugalov iz instituta za fizičku kulturu je pripremao potrebne resurse i planove za Sovjetski Savez i njegove natjecatelje. Portugalov je također bio jedna od glavnih osoba uključenih u provedbu ruskog doping programa prije Ljetnih olimpijskih igara 2016. godine (Ruiz, 2016).

Drugo poglavlje nam govori o izvješću koji razotkriva sumnjive uzorke. Do 2009., izvješće je otkrilo da je broj sumnjivih uzoraka iz "zemlje A" znatno premašio druge zemlje, ta zemlja A je upravo Rusija (Sottas i sur., 2011). U listopadu 2009. glavni tajnik IAAF-a Pierre Weiss priopćio je Valentinu Balakhnichevnu da su uzorci krvi ruskih sportaša zabilježili neke od najvećih vrijednosti ikada viđenih otkad je IAAF počeo sa testiranjem i da testovi sa Svjetskog prvenstva 2009. snažno ukazuju na krvni doping ili doping povezan sa eritropoetinom (Leicester, 2016). Treće poglavlje nas vodi do 2010. godine kada zaposlenik Ruske antidoping agencije (RUSADA) Vitaly Stepanov počeo je slati informacije Svjetskoj antidoping agenciji (WADA) u kojima se tvrdi da RUSADA omogućuje sustavni doping u atletici (Schwartz, 2016). U prosincu 2012. Darya

Pishchalnikova poslala je WADA-i poruku s pojedinostima o navodnom državnom programu dopinga u Rusiji. Prema New York Timesu, poruka je stigla do tri visoka dužnosnika WADA-e, ali je agencija odlučila ne otvoriti istragu, već je prosljedila njezin mail ruskim sportskim dužnosnicima (Ruiz, Macur, Austen, 2016). Četvrto poglavlje govori o Grigoryu Rodchenkovu, bivšem direktoru uglednog laboratorija kojeg je WADA opisala kao „srce ruskog dopinga“, otpušten je iz ruskih vlasti i bježi u strahu za svoj život u SAD gdje odaje informacije uz pomoć redatelja Bryana Fogela, što je sve dokumentirano u filmu „Icarus“ (Keteiyan, 2016). U petom poglavlju skupština koju saziva Rune Andersen 2016. izvještava da Rusija ne ispunjava uvjete i da postoje detaljni navodi koji su djelomično potkrijepljeni. U izvještaju se navodi da ruske vlasti ne podržavaju radnje protiv dopinga već totalno suprotno, oni zapravo organiziraju sustavni doping i prikrivaju ga negativnim nalazima. Jednoglasna zabrane od strane IAAFA-a je odmah stupila na snagu poslije toga (IAAF, 2016). U šestom poglavlju kanadski odvjetnik Richard McLaren biva angažiran od strane WADA-e radi istrage Rodchenkovih navoda te objavljuje izvješće od 97 stranica koje pokriva doping afere u Rusiji koje sponzorira država. Prema tom izvješću manipulacije uzorcima su trajale barem od kraja 2011. do kolovoza 2015, manipulirano je sa 643 pozitivna uzorka, za taj broj se smatra da je samo minimalan zbog ograničenog pristupa ruskim zapisima. Sustav je prikrivao pozitivne rezultate u širokom rasponu sportova (WADA, 2016). U sedmom poglavlju navode se službene sankcije zbog doping afera. MOK je u prosincu 2017 suspendirao Ruski olimpijski odbor sa Zimskih olimpijskih igara 2018., ali imali su ustupak dopustiti da se Rusi bez prethodnih kršenja droga i dosljedne povijesti testiranja natječu na Olimpijskim igrama kao “Olimpijski sportaši iz Rusije” (Ruiz, 2017). Prema odredbama MOK-a, nijednom dužnosniku ruske vlade nije bilo dopušteno prisustvovati Igrama, a niti ruska zastava niti ruska himna neće biti istaknute, umjesto njih trebala se koristiti olimpijska zastava i olimpijska himna. MOK je 20. prosinca 2017. predložio alternativni logotip za uniforme natjecatelja OAR - a (MOK, 2017). Predsjednik MOO-a Thomas Bach rekao je da je donio proporcionalne sankcije za ovu sustavnu manipulaciju, štiteći pritom čiste sportaše (Moscow times, 2017). Osmo i deveto poglavlje govori o zabrani koju Rusija dobiva u trajanju od četiri godine i odbijanju davanja potpunog pristupa svom laboratoriju, u 2019. naširoko je objavljeno da su neki podaci prikupljeni iz moskovskog laboratorija možda bili izmijenjeni i neovlašteno promijenjeni prije nego što ih je dohvatila Svjetska antidoping agencija. To je značilo da će Rusija ostati suspendirana za tada nadolazeće Svjetsko atletsko prvenstvo, a suočeni su i sa mogućom zabranom na svim većim

sportskim događajima, uključujući nadolazeće Olimpijske igre 2020 (WADA, 2019). Dva mjeseca kasnije, 21. studenog, brojni ruski atletski dužnosnici suspendirani su zbog ometanja i nesuradnje u istrazi o tome gdje se nalazi skakač u vis Danil Lysenko. Predsjednik Ruskog atletskog saveza Dmitry Shlyakhtin suspendiran je zajedno sa još 6 osoba povezanih s RUSAF-om, uključujući sportaše i njihove trenere (Insidethegames, 2019). U desetom poglavlju dolazi do formiranja skupine neutralnih ruskih sportaša i izbjegavanja isključenja iz svjetske atletike. U 2020. je IAAF objavila da neće biti dopušteno više od 10 ruskih atletičara da se natječu kao neutralni na ljetnim Olimpijskim igrama. Također su kaznili Rusku atletsku federaciju s 10 milijuna dolara zbog ometanja i krivotvorenja dokumenata u vezi sa slučajem dopinga Danila Lysenka i navedeno je da će svi ruski neutralni sportaši biti izbačeni s natjecanja ako polovica kazne ne bude plaćena do 1. srpnja. Olimpijske igre 2020 su kasnije odgođene do 2021 zbog COVID-19 pandemije (Ingle, 2020). Ruska atletska federacija plaća kaznu 3 dana prije roka i tako izbjegava ponovno isključenje iz svjetske atletike (Morgan, 2020). Rusija je uložila žalbu 17. prosinca 2020. WADA-i kako bi im Sportski arbitražni sud smanjio kaznu. Umjesto zabrane Rusiji da sudjeluje na sportskim događajima, presudom je Rusiji dopušteno sudjelovanje na Olimpijskim igrama i drugim međunarodnim događajima, ali u razdoblju od dvije godine tim ne može koristiti rusko ime, zastavu ili himnu te se mora predstaviti kao "neutralni sportaš" ili "Neutralni tim". Presuda dopušta da uniforme timova na uniformi prikazuju "Rusija", ali samo pod jednakosti oznake "neutralni sportaš/tim", kao i korištenje boja ruske zastave u dizajnu uniforme (Dunbar, 2020). Samo 10 Rusa je smjelo nastupiti na atletskom natjecanju na Ljetnim olimpijskim igrama 2021. godine, dok je taj broj reduciran na 2 kada je u pitanju dizanje utega. Dvojica ruskih veslača, Nikita Morgachyov i Pavel Sorin su zamijenjeni u veslačkom timu nakon pozitivnog testa na zabranjenu tvar Meldonium, dok su dva kvalificirana ruska plivača, Veronika Andrusenko i Aleksandr Kudashev uklonjeni iz plivačkog tima na temelju dokaza iz moskovskog anti-doping laboratorija (The Moscow Times, 2021).

2. SOVJETSKA ERA

Prema riječima britanskog novinara Andrewa Jenningsa, jedan od zaposlenika KGB-a izjavio je da su se službenici agencije predstavljali kao anti-doping tijela iz Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO) kako bi potkopali doping testove te da su sovjetski natjecatelji „sačuvani ogromnih napora“ (Hunt, 2011).

Kada je Moskva bila domaćin Ljetnih olimpijskih igara 1980., igre se nisu održavale samo na sportskim borilištima već i u sjedištu KGB-a. Tada su SAD i 65 drugih zemalja bojkotirale Olimpijske igre zbog sovjetske invazije na Afganistan 1979. godine, a tajna policija je igrala ogromnu ulogu kada je u pitanju bio uspjeh ruskih sportaša. Sovjeti su u Moskvi nastupili kao prvaci, osvojivši 195 medalja, uključujući 80 zlatnih, što je dovoljno za vrhunac. I same igre 1980. godine danas su same po sebi kao najčišće zabilježene-prve i jedine od početka testiranja olimpijskih sportaša 1968. godine koje nisu diskvalificirale niti jednog sportaša za upotrebu steroida ili drugih lijekova za poboljšanje performansi. No, sovjetski sportaši i bivši pripadnici KGB-a tvrde da su sovjetske vlasti koristile prljave trikove kako bi poboljšale performanse, a pritom zadržale privid čistog natjecanja. U shemi koja donekle podsjeća na državni program dopinga koji je sponzorirala država, a koji je Rusija upotrijebila kako bi povećala svoj uspjeh kada je bila domaćin na Zimskim olimpijskim igrama u Sočiju koje su bile pogođene skandalima 2014. godine, sovjetske su vlasti navodno ulagale opsežne napore u ometanju testova sportaša na doping. Zaposlenici posebnog odjela KGB-a radili su u Moskovskom antidoping laboratoriju, koji je akreditiran za Olimpijske igre samo dva tjedna prije početka igara 19.srpnja.1980. godine (Aleksandrov, Grebeniuk, Runets, 2020).

Australsko istraživanje napravljeno 1989. godine na temu Ljetnih olimpijskih igara 1980. nam govori da na igrama u Moskvi teško da postoji osvajač medalje, zasigurno osvajač zlatne medalje, koji ne uzima jednu ili drugu vrstu dopinga ili droge, pa čak i nekoliko njih. Igre u Moskvi bi se mogle nazvati i Igrama kemičara (Hunt, 2011). Dokument iz 1983. i izvještaj dr.Grigorija Vorobieva, bivšeg glavnog liječnika, koji je proveo više od tri desetljeća sa sovjetskim atletskim timom, pruža nove dokaze o opsegu ruskog dopinga koji je sponzorirala država. Vorobi je opisao prisutnost sustava u kojem se mora pobijediti pod svaku cijenu bez da te netko uhvati u prevari. Kao član liječničke komisije globalnog upravnog tijela atletike nadzirao je doping sportaša na

međunarodnim natjecanjima, znajući pritom mnogi vrhunski sportaši također koriste zabranjene tvari. Nije svatko odlučio koristiti nedopuštene tvari, rekao je, braneći sovjetski sport kao jednolično neiskvaren. No, niske doze oralnih steroida bile su uobičajene među vrhunskim sportašima, rekao je Vorobiev. Također je izjavio da sustav na koji danas nailazimo u Rusiji nije nov, već je nastavak sovjetskih dana. Tvrdnja da doping pod kontrolom ruske države seže u sovjetsko doba vrlo je značajna, državni program dopinga bio je na snazi i prije trenutnog političkog režima, a Grigorij Rodčenkov nije nikako djelovao kao „vuk samotnjak“ u svemu tome (The New York Times, 2016).

Dokumenti pronađeni 2016. otkrili su planove Sovjetskog saveza za doping sustav u cijeloj državi vezanih za atletske discipline u sklopu priprema za Ljetne olimpijske igre 1984. u Los Angelesu. Dokumenti su iz razdoblja prije nego što je zemlja odlučila sudjelovati u bojkotu Ljetnih olimpijskih igara 1984, dokument detaljno opisuje postojeće operacije programa sa dopingom, zajedno sa prijedlozima za daljnja poboljšanja (Ruiz, 2016). Sergej Portugalov iz instituta za fizičku kulturu je pripremao potrebne resurse i planove za Sovjetski Savez i njegove natjecatelje. Portugalov je također bio jedna od glavnih osoba uključenih u provedbu ruskog doping programa prije Ljetnih olimpijskih igara 2016. godine (Ruiz, 2016).

3. SUMNJIVI UZORCI IZ „ZEMLJE A“ (2008. – 2009.)

Godine 2008. sedam ruskih atletičara suspendirano je uoči Ljetnih olimpijskih igara u Pekingu zbog manipuliranja uzorcima urina (Slater, 2008). Više ruskih biatlonaca bilo je uključeno u doping prekršaje uoči Zimskih olimpijskih igara 2010. godine (Thomas, 2010). Predsjednik Međunarodne biatlonske unije, Anders Besseberg, navodi kako smo svi suočeni sa sustavnim dopingom u velikoj mjeri u jednom od najjačih svjetskih timova (Ruiz, Macur, Austen, 2016). Pregledavajući 7.289 uzoraka krvi od 2.737 natjecatelja od 2001. Do 2009., izvješće je otkrilo da je broj sumnjivih uzoraka iz „zemlje A” znatno premašio druge zemlje, ta zemlja A je upravo Rusija (Sottas i sur., 2011). U listopadu 2009. glavni tajnik IAAF-a Pierre Weiss priopćio je Valentinu Balakhnichevju da su uzorci krvi ruskih sportaša zabilježili neke od najvećih vrijednosti ikada viđenih otkad je IAAF počeo sa testiranjem i da testovi sa Svjetskog prvenstva 2009. snažno ukazuju na krvni doping ili doping povezan sa eritropoetinom (Leicester, 2016).

4. DOPING KOJI SPONZORIRA DRŽAVA (2010. – 2014.)

Nakon skandala sa sumnjivim uzorcima države „A“ program dopinga pod državnim pokroviteljstvom se nastavio. Tako je 2010. zaposlenik Ruske antidoping agencije (RUSADA) Vitaly Stepanov počeo slati informacije Svjetskoj antidoping agenciji (WADA) u kojima tvrdi da RUSADA omogućuje sustavni doping u atletici (Schwartz, 2016). U prosincu 2012., Darya Pishchalnikova, ruska bacačica diska kojoj je medalja oduzeta zbog dopinga u Londonu 2012., poslala je WADA-i poruku s pojedinostima o navodnom državnom programu dopinga u Rusiji. Prema New York Timesu, poruka je stigla do tri visoka dužnosnika WADA-e, ali je agencija odlučila ne otvoriti istragu, već je prosljedila njezin email ruskim sportskim dužnosnicima (Ruiz, Macur, Austen, 2016).

U travnju 2013., nakon što je drugi put pala na doping testu (nakon prethodne dvogodišnje zabrane zbog dopinga 2008–2010), Pishchalnikova je dobila zabranu od Ruske atletske federacije (RusAF) na deset godina, u potezu koji je vjerojatno bio osveta. Njeni rezultati iz svibnja 2012. poništeni su, što ju je dovelo na put da izgubi olimpijsku medalju (Fjodorov, 2013). Britanski novinar Nick Harris kontaktirao je MOO s navodima o postojanju tajnog laboratorija u Moskvi Grigorija Rodchenkova (Harris, 2016).

Stepanov navodi da je čak i u WADA-i bilo ljudi koji nisu htjeli da se sva istina iznese na vidjelo, ali također navodi da ga je osoba iz te organizacije dovela u kontakt s njemačkom televizijskom postajom ARD (Schwartz, 2016).

Glavni istražitelj WADA-e Jack Robertson vjerovao je da organizacija nerado poduzima mjere i da je potrebna medijska pozornost, pa je dobio dopuštenje glavnog ravnatelja WADA-e Davida Howmana da se obrati istraživačkom izvjestitelju po imenu Hajo Seppelt, koji je prethodno izvještavao o dopingu u Istočnoj Njemačkoj i drugim zemljama. U prosincu 2014. ARD je emitirao Seppeltov dokumentarac, „Geheimsache Doping: „Wie Russland seine Sieger macht“ (Doping je tajna: „Kako Rusija čini svoje pobjednike“), koji je otkrio navodnu umiješanost ruske države u sustavni doping, opisujući ga kao " istočnonjemački " (Olterman, 2014).

U dokumentarcu su Stepanov i njegova supruga Yuliya Stepanova tvrdili da su ruski atletske dužnosnici isporučili zabranjene tvari u zamjenu za 5% zarade sportaša, a također su krivotvorili testove u suadnji sa službenicima za doping kontrolu (ARD, 2014).

Dokumentarac uključuje i razgovore koje je Stepanova tajno snimila, npr. ruska sportašica Marija Savinova koja je rekla da su kontakti u moskovskom laboratoriju za testiranje droga prikrili njezin doping. Ruska dugoprugašica Liliya Shobukhova navodno je platila 450.000 eura kako bi prikrila svoj pozitivan doping test (ARD, 2014). Prema navodima, dr. Sergej Portugalov iz Instituta za fizičku kulturu, koji je optužen za organizaciju dopinga pod državnim pokroviteljstvom u vrijeme Sovjetskog Saveza, koji datira s početka osamdesetih, također je bio uključen u nedavni ruski program dopinga (Ruiz, 2016).

5. ARAF – All Russia Athletic Federation (2015.)

Poslije prvih optužbi i sumnji o dopingu pod pokroviteljstvom države, tijekom siječnja 2015. godine tadašnji predsjednik Sveruske atletske federacije Valentin Balakhnichev podnio je ostavku na svojoj poziciji u Međunarodnom atletsom savezu. Kao odgovor na ARD-ov dokumentarac, WADA naručuje istragu koju je proveo bivši predsjednik WADA-e Dick Pound, čije se izvješće objavljuje 9. studenog 2015 (WADA, 2015).

Dokument se sastoji od 335 stranica opisan kao “osuđujući”, izvještava o rasprostranjenom dopingu i velikim zataškavanjima od strane ruskih vlasti. U njemu se navodi da je Federalna sigurnosna služba (nasljednik zloglasnog KGB-a) redovito posjećivala i ispitivala laboratorijsko osoblje i upućivala neke od njih da ne surađuju s istragom WADA-e. Dva člana osoblja navode da sumnjaju da su uredi i telefoni prisluškivani te izvješće preporučuje da se ARAF proglasi neusklađenim s obzirom na Svjetski antidoping kodeks i da MOO ne bi trebao prihvatiti bilo kakve prijedloge na Ljetnim olimpijskim igrama 2016. od ARAF-a dok se ne postigne usklađenost (WADA, 2015).

Dan kasnije, WADA suspendira Moskovski antidoping centar te zabranjuje laboratoriju izvođenje bilo kakvih antidoping aktivnosti povezanih s WADA-om, uključujući analize urina i uzoraka krvi. Dana 13. studenog vijeće IAAF-a glasuje 22 naprema 1 za zabranu Rusiji da se natječe sa svojim atletsom timom (IAAF, 2015).

Druge kazne za ARAF su također uključivale i oduzimanje domaćinstva za Svjetsko ekipno prvenstvo u brzom hodanju 2016. i Svjetsko prvenstvo za juniore 2016. (Kazan) te prisilu da svoje doping afere povjere Sportskom arbitražnom sudu (IAAF, 2015). ARAF prihvaća neodređenu

suspenziju IAAF-a i ne traži saslušanje. Nastojanje ARAF-a u smislu povratka punopravnog članstva u IAAF nadzirat će tim od pet osoba. Dana 18. studenog 2015. WADA je suspendirala RUSADU (Faloyin, 2015).

U studenom 2015. Francuska započinje kriminalističku istragu protiv bivšeg predsjednika IAAF-a Lamine Diacka, tvrdeći da je 2011. godine primio mito od ARAF-a u iznosu od milijun eura kako bi prikrio pozitivne rezultate dopinga najmanje šest ruskih sportaša (Staff, 2015).

Slika 1, **Dick Pound** (Izvor: ctvnews.ca)

6. BIJEG GRIGORIYA RODCHENKOVA (2016.)

Kazne nije dobila samo Sveruska atletska federacija, u siječnju 2016. IAAF doživotno zabranjuje obavljanje dužnosti bivšem čelniku ruske atletske federacije Valentinu Balakhnichev i ruskom treneru Alekseju Melnikovu (Philips, 2016). Sredinom siječnja WADA objavljuje drugo izvješće od svoje nezavisne komisije te od veljače Agencija Ujedinjenog Kraljevstva za borbu protiv dopinga (UKAD) ima zadatak nadzirati testiranja u Rusiji (WADA, 2016).

Bivši direktori RUSADE, Vyacheslav Sinev i Nikita Kamaev obojica neočekivano umiru u veljači 2016 (Ellingworth, 2016). Sunday Times tad izvještava da se Kamaev obratio novinama neposredno prije smrti planirajući objaviti knjigu o “Istinitoj priči o sportskoj farmakologiji i dopingu u Rusiji od 1987” (Reuters, 2016).

Nakon neočekivane smrti bivših direktora RUADA-e, Grigory Rodchenkov, direktor uglednog laboratorija kojeg je WADA opisala kao “srce ruskog dopinga”, bježi u strahu za svoju sigurnost u SAD, gdje je podijelio informacije uz pomoć redatelja Bryana Fogela, što je sve dokumentirano u filmu “Icarus” (Keteiyan, 2016).

U ožujku 2016. njemačka televizija ARD emitirala je dokumentarni film pod nazivom “Ruske crvene haringe” u kojem se navodi da su sportaši upozoreni o planovima testiranja i da su im pojedinci ponudili zabranjene tvari u RUSADA-i i ARAF-u (WADA, 2016).

Grigory Rodchenkov je izjavio da su doping stručnjaci surađivali s ruskom obavještajnom službom na državnom programu dopinga u kojem su uzorci urina prebačeni kroz rupu u zidu laboratorija (Ruiz, Schwirtz, 2016). Sudjelovalo je najmanje petnaest osvajača medalja na Zimskim olimpijskim igrama 2014. godine (Ruiz, Schwirtz, 2016). Poslije toga je 19. svibnja WADA imenovala Richarda McLarena da vodi istragu o Zimskim olimpijskim igrama 2014. u Sochiju (WADA, 2016).

Međunarodni olimpijski odbor objavljuje 15. ožujka 2016 da ponovno analiziraju pohranjene uzorke urina s Olimpijskih igara 2008. i 2012. koristeći naprednije analitičke metode za otkrivanje zabranjenih supstanci koje bi ostale nezamijećene za vrijeme natjecanja. Na meti su bili točno određeni sportovi i zemlje, uključujući posebno natjecatelje koji će se vjerojatno natjecati u Riju, a koji su se također natjecali u Londonu 2012. i Pekingu 2008. Na meti su bili i sudionici Zimskih olimpijskih igara 2006. i 2010. jer se uzorci urina mogu čuvati samo 10 godina (MOO, 2018).

Program ponovne analize bi trebao na kraju završiti u studenom 2017. godine. Na drugoj strani, daleko od Olimpijskih igara, ruski boksač u teškoj kategoriji Alexandar Povetkin (Abramson, 2016) i tenisačica Maria Sharapova (Steinberg, 2016) pali su na testiranju na doping jer su bili pozitivni na Meldonium. Rusko-finski nogometaš Roman Eremenko također je pao na testu na droge, budući da se ustanovilo kako je konzumirao kokain te je kažnjen dvogodišnjom suspenzijom (Wright, 2016).

6.1. Izvanredni sastanak vijeća IAAF-a

Dokumentarni film ARD-a je u lipnju 2016. upleo ruskog ministra sporta Vitalija Mutka u zataškavanje dopinga nogometaša FK Krasnodar. Isti je mjesec zamjenik glavnog tajnika IAAF-a Nick Davies privremeno suspendiran zbog optužbi da je uzeo novac za odgađanje imenovanja ruskih sportaša. Prema BBC-u, elektronske poruke od srpnja 2013. pokazale su da je Davies razgovarao o tome kako odgoditi ili ublažiti objavu o Rusima koji su pozitivni na doping testu (Roan, Nathanson, 2015).

U lipnju Svjetska antidoping agencija (WADA) objavljuje izvješće u kojem se navodi da je rad njezinih službenika za kontrolu dopinga ograničen zbog značajne količine nedostupnih izvješća o natjecateljima i testovima, također i podaci koji su bili dostupni su nedovoljni čak pojedini i netočni.

Neki natjecatelji su imenovali vojne gradove kao svoja prebivališta, a za ulazak u iste je potrebno imati posebna dopuštenja. Državna prvenstva, uključujući olimpijske kvalifikacije, održavala su se u gradovima s ograničenim pristupom zbog građanskih sukoba, sprječavajući testiranje natjecatelja (WADA, 2016).

WADA je također izvještavala o zastrašivanju dočasničkih osoblja od strane naoružane Federalne službe sigurnosti, postojala su “značajna kašnjenja” prije nego što im se dozvoli ulazak na mjesto održavanja. Devedeset posto ruskih sportaša nije odgovorilo ili je odbilo intervju sa WADA-om što je bilo u sklopu njihove istrage (Pells, 2016).

Glavni direktor David Howman izjavio je da je tada bilo pravo vrijeme za one koji su se smatrali “čistima” da pristupe WADA-i te da su imali dosta vremena, a nitko se nije javljao (Pells, 2016). Vijeće IAAF-a održalo je izvanredni sastanak kako bi se Ruskoj atletskoj federaciji pružila dodatna prilika da ispuni uvjete za ponovno članstvo u IAAF-u (IAAF, 2016).

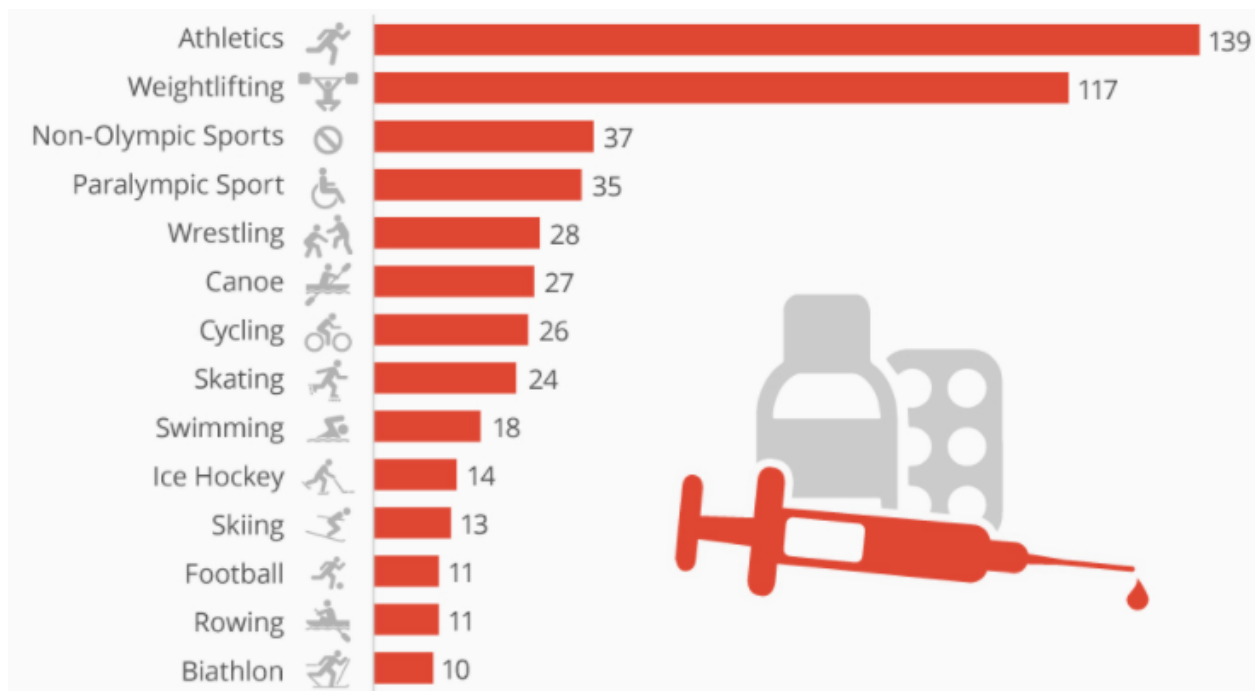
Zatim je radna skupina pod predsjedanjem Rune Andersena izvijestila da kriteriji nisu ispunjeni i da postoje detaljni navodi, koji su već djelomično potkrijepljeni, da ruske vlasti ne podržavaju napore protiv dopinga već totalno suprotno, oni zapravo organiziraju sustavni doping i prikrivaju ga negativnim nalazima (IAAF, 2016). Jednoglasna zabrana od strane IAAF-a je odmah stupila na snagu.

Tjedan dana kasnije Međunarodna federacija dizanja utega odnosno IWF odlučila je zajedno sa još dvije zemlje zabraniti sudjelovanje na natjecanjima u trajanju od jedne godine. Ruski tim za dizanje utega je tako propustio Ljetne olimpijske igre 2016. godine (Sportski arbitražni sud, 2016).

6.2. McLarenovo izvješće

Polije izvanrednog sastanka vijeća IAAF-a je u srpnju 2016. kanadski odvjetnik Richard McLaren angažiran od strane WADA-e radi istrage Rodchenkovih navoda, objavljuje izvješće od 97 stranica koje pokriva doping afere u Rusiji koje sponzorira država (WADA, 2016). Iako ograničena istraga vremenskim okvirom od 57 dana, istraga pronalazi dokaze nakon ispitivanja svjedoka, pregleda na tisuće dokumenata, analize tvrdih diskova, forenzičke analize boca za prikupljanje uzoraka urina i laboratorijske analize pojedinih uzoraka (WADA, 2016). Zaključeno je u izvješću da je Ministarstvo sporta Rusije, Centar za pripremu sporta nacionalnih reprezentacija Rusije, Federalna služba sigurnosti i laboratorij akreditiran od strane WADA-e u Moskvi djelovao na način da zaštiti dopingirane ruske natjecatelje u sustavu koji je usmjeren i podržan od strane države. McLaren navodi da su uzorci urina otvoreni u Sochiju kako bi ih zamijenili, te da je skoro nemoguće primijetiti da su uzorci manipulirani (WADA, 2016). Službeni proizvođač zaštitnih boca BEREG-KIT koji se koriste za antidoping testove izjavio je: “ Nemamo saznanja o specifikacijama, metodama ili postupcima uključenim u ispitivanja i pokuse koje je provela McLarenova komisija. “ (Berlinger, 2016)

Prema McLarenovom izvješću, manipulacije uzorcima su trajale barem od kraja 2011. do kolovoza 2015 (WADA, 2016). Manipulirano je sa 643 pozitivna uzorka, a to je broj koji autori smatraju samo minimalnim zbog ograničenog pristupa ruskim zapisima. Sustav je prikrio pozitivne rezultate u širokom rasponu sportova (WADA, 2016).

Slika 2, **Broj falsificiranih rezultata doping testova kod ruskih natjecatelja** (Izvor:McLaren report, WADA)

Kao odgovor na ove nalaze, WADA je objavila da se RUSADA treba smatrati neusklađenom u pogledu Svjetskog antidoping kodeksa i njena preporuka je da se ruskim natjecateljima zabrani nastup na Ljetnim olimpijskim igrama 2016. godine (WADA, 2016).

Nakon toga MOK je odlučio odbiti zahtjeve za akreditaciju Ljetnih olimpijskih igara 2016. od strane službenika ruskog ministarstva sporta i svih pojedinaca uključenih u izvješće, kako bi započeo ponovnu analizu i potpunu istragu o ruskim natjecateljima na Olimpijskim igrama u Sochiju, te zahtijeva od sportskih saveza da traže alternativne domaćine za velike događaje koji su dodijeljeni Rusiji. (Međunarodni olimpijski komitet, 2016)

Sportski arbitražni sud (CAS) odbio je 21. srpnja 2016. žalbu Olimpijskog odbora Rusije i 68 ruskih natjecatelja (CAS, 2016). Sljedećeg dana, Međunarodni paraolimpijski odbor započeo je postupak suspenzije protiv Nacionalnog paraolimpijskog odbora Rusije (Međunarodni paraolimpijski komitet, 2016). MOK je 24. srpnja odbio preporuku WADA-e da Rusiji zabrani ljetne olimpijske igre i najavio da će svaka sportska federacija donijeti odluku. Svaku pozitivnu odluku mora odobriti CAS arbitar (MOK, 2016). Predsjednik WADA-e Craig Reedie je rekao da je WADA razočarana što MOO nije poslušao preporuke izvršnog odbora WADA-e koje su se

temeljile na rezultatima McLaren istrage i koje bi osigurale izravan, snažan i usklađen pristup (WADA, 2016).

Na odluku MOO-a o isključenju Stepanove, generalni direktor WADA-e Olivier Niggli izjavio je da je njegova agencija vrlo zabrinuta zbog poruke da to osigurava zviždačima budućnost (WADA, 2016). Dana 30. srpnja 2016., MOO je objavio da će konačnu odluku o svakom natjecatelju donijeti novoosnovana komisija MOO-a koju čine Ugur Erdener, Claudia Bokel i Juan Antonio Samaranch Jr (MOK, 2016).

Slika 3, **Richard McLaren** (Izvor:thestar.com)

Slika 4, **WADA logotip** (Izvor: wada-ama.org)

6.3. Djelovanje Međunarodnog paraolimpijskog odbora

Poslije McLarenovog izvješća mnogo stvari se pokrenulo. Prvotno je Rusija podnijela popis od 389 sudionika na Olimpijskim igrama u Riju. MOK je 7. kolovoza 2016. očistio 278 natjecatelja, dok je 111 uklonjeno zbog skandala (uključujući 67 sportaša koje je IAAF uklonio prije odluke MOO -a). Kritičari su primijetili da je Kuvajćanima zabranjeno natjecanje pod njihovom zastavom (zbog pitanja koja se ne odnose na doping), dok je Rusima to bilo dopušteno. Zbog uplitanja vlade, kuvajtskim natjecateljima bilo je dopušteno ući samo kao neovisni sportaši. Dick Pound je izjavio da to nije dosljedan standard koji se sada primjenjuje. Nisu svi kuvajtski sportaši kojima je zabranjeno da se natječu u Riju pod svojom zastavom bili pristaše režima, a nisu svi južnoafrički

sudionici bili pristaše aparthejda, ali veće dobro je zahtijevalo protjerivanje Južne Afrike (Butler, 2017).

Njemački Deutsche Welle je pisao o problematičnim pitanjima, poput toga zašto se olimpijska federacija Kuvajta suočila sa zabranom ulaska u Rio, dok Rusija to nije učinila. Maleni tim Kuvajta suspendiran je zbog neprikladnog političkog ponašanja vlade, Rusija nije, a sustavno je organizirala doping program za mnoge svoje natjecatelje (Weber, 2017)

Međunarodni paraolimpijski odbor (IPC) je pronašao dokaze poslavši uzorke na analizu i dokazao da je pozitivna nestajuća metodologija (DPM) djelovala na Zimskim paraolimpijskim igrama 2014. u Sochiju (IPC, 2016). Upravno vijeće IPC-a 7. kolovoza 2016. jednoglasno je izglasalo zabranu cijelom ruskom timu na Ljetnim paraolimpijskim igrama 2016., navodeći kao razlog nesposobnost Ruskog paraolimpijskog odbora (RPC) da provede Antidoping kodeks IPC-a i Svjetski antidoping kodeks, što je bio njihov temeljni zahtjev za sudjelovanje na igrama (IPC, 2016).

Predsjednik IPC-a, Sir Philip Craven, opisao je ruski antidoping sustav kao “potpuno kompromitiran”, a 18. srpnja 2016. kao jedan od najmračnijih dana u povijesti svih sportova, te izjavio da je ruska vlada katastrofalno zakazala (Craven, IPC, 2016)

Predsjedavajući Vijeća sportaša IPC-a Todd Nicholson rekao je da je Rusija koristila sportaše kao pijune kako bi pokazala globalnu moć (Nicholson, 2016). Dana 23. kolovoza 2016., Sportski arbitražni sud odbacio je rusku žalbu, navodeći da je odluka IPC-a donesena u skladu s pravilima IPC-a i da je razmjerna u datim okolnostima. Rusiji je Savezni vrhovni sud Švicarske odbacio još jednu žalbu, rekavši da je RPC trebao dokazati da je ispunio svoje obveze u pridržavanju antidoping protokola te da njegovi interesi za trenutano ukidanje suspenzije nadmašuju zahtjeve Međunarodnog paraolimpijskog odbora interesima u borbi protiv dopinga i integriteta atletike. Žalba za deset natjecatelja je odbijena a njemački sud je izjavio da IPC nema obvezu dopustiti im da se natječu i da je odbor razumljivo opravdao svoju odluku (Reuters, 2016).

U intervjuu za NRK, generalni direktor WADA-e Olivier Niggli rekao je da Rusija prijeti nama i našim doušnicima, spominjući svakodnevne pokušaje hakiranja i prisluškivanja. Rekao je da agencija ima prilično dobru sumnju da su hakeri Rusi i da su zapadne vlade s njima već upoznate (Bentsen, Rognerund, 2016)

Izjavio je da misli da će ovo prestati ako ih prestanu gledati kao neprijatelja, i umjesto toga prihvate da postoji problem na kojem moraju raditi zajedno kako bi ga riješili. Ali za sada oni šalju potpuno pogrešne signale (Bentsen, Rognerund, 2016).

Tijekom listopada 2016. ruski ministar sporta Vitaly Mutko dobio je unaprjeđenje u potpredsjednika vlade usred navoda da je Mutko prikrivao kršenje pravilnika o doping u (Ruiz, 2016).

U studenom Rusija odobrava antidoping zakon koji je namijenjen trenerima. Također u studenom Berling predstavlja novi dizajn boca za uzorke dopinga, njihov glasnogovornik je izjavio da rade sa različitim forenzičkim stručnjacima iz nekoliko zemalja te je izjavio da žele uvijek ostati ispred onih koji varaju, ali sustav kakav su Rusi izgradili se ne može izbjeći (Associated press, 2016).

Poslije toga Yelena Isinbayeva postaje predsjednica nadzornog odbora Ruske antidoping agencije. McLaren u prosincu 2016. objavljuje drugi dio svog izvješća. U njemu tvrdi da je od 2011. do 2015. više od 1000 ruskih natjecatelja u raznim sportovima imalo koristi od prikrivanja dopinga od strane države (WADA, 2016).

McLaren se kasnije povukao od te tvrdnje kada su slučajevi završili na sudu, preformulirajući to ne kao činjenicu već samo kao mogućnost. IAAF objavljuje da se Rusija ne može u potpunosti vratiti natjecanjima jer nema još potpuno funkcionalnu agenciju za ispitivanje dopinga i nije prihvatila nalaze istrage (IAAF, 2016)

7. POZIVANJE NA ODGOVORNOST (2017.)

U veljači 2017. potpredsjednik Sveruskog atletskog saveza Andrey Silnov održao je konferenciju za novinare u Moskvi zajedno s bivšim sovjetskim natjecateljem koji je rekao da su uspjesi u Istočnoj Njemačkoj zbog dopinga koji sponzorira država legitimni rezultat dobre farmakologije i da ih ne treba osuđivati (Ellingworth, 2016). Kasnije tog mjeseca, WADA je izjavila da dokazi protiv mnogih pojedinaca navedenih u McLarenovom izvješću mogu biti nedostadni jer je moskovski laboratorij odložio doping uzorke, a ruske vlasti nisu odgovarale na zahtjeve za dodatne dokaze (MOK, 2017). IAAF pod predsjedanjem Rune Andersen objavljuje privremeno izvješće u travnju 2017 (IAAF, 2017).

Predsjednik Sebastian Coe izjavio je da postoji testiranje, ali je i dalje previše ograničeno. Ruski istražni odbor i dalje odbija predati uzorke bioloških putovnica natjecatelja za neovisno testiranje iz laboratorija, još uvijek imamo natjecatelje u zatvorenim gradovima do kojih je teško ili nemoguće doći, stalno zapošljavanje trenera iz pokvarenog sustava, a dobili smo i glavnog trenera RUSAF -a koji odbija potpisati vlastito obećanje. (Harris, 2017)

U izvješću je također zabilježen slučaj zviždača Andreja Dmitrieva, koji je pobjegao iz Rusije nakon što mu je prijetila zatvorska kazna (IAAF, 2017). Coe izjavljuje da svatko tko ima informacije o sustavu koji nije uspio zaštititi ciljeve i težnje čistih natjecatelja mora osjećati da je sigurno govoriti o tome. (IAAF, 2017)

Andersen dovodi u pitanju odabir Jelene Isinbajeve koja je prozvala Yuliju Stepanovu da bude doživotno zabranjena iz sporta. Andersen je izjavio da je teško vidjeti kako to pomaže u postizanju željene promjene u kulturi na terenu i kako pomaže u promicanju otvorenog okruženja za ruske zviždače, napominjući da je Isinbajeva izvješće WADA-e nazvala "neutemeljenim" bez da ga je uopće pročitala, javno su kritizirali zviždače (Dmitriev i Stepanov), te nisu potpisali obećanje o čistom sportu niti podržali rusku antidoping skupinu. (IAAF, 2017)

U rujnu 2017. WADA je odbacila ruske tvrdnje da bi WADA trebala biti odgovorna za Rodchenkova, ističući kako ga je Rusija odlučila imenovati za šefa moskovskog laboratorija. Organizacija je također navela da WADA očekuje od ruskih vlasti da preuzmu odgovornost za ovaj namjerni sustav varanja koji je otkriven McLaren istragom. (Reuters, 2017)

Sedamnaest nacionalnih antidoping organizacija kritiziralo je MOO zbog stalnog odbijanja da Rusiju smatra odgovornom za jedan od najvećih doping skandala u povijesti sporta i nepoštivanja dužnosti, šaljući tako ciničnu poruku da su oni favorizirana nacija unutar Olimpijskih igara te da pokret nikada neće biti kažnjen niti pozvan na odgovornost. Naveli su da su slučajevi prerano zatvoreni prije nego što su MOO ili IFS prikupili potpune dokaze iz moskovskog laboratorija ili intervjuirali relevantne svjedoke. (Institut nacionalnih antidoping organizacija, 2017)

7.1. WADA zaprima ruske laboratorijske podatke

Nakon pozivanja na odgovornost, u studenom 2017. disciplinsko povjerenstvo MOO-a na čelu s Denisom Oswaldom izreklo je prve sankcije poslije jednogodišnje istrage u Sochiju. Od 22. prosinca 2017. sankcionirana su 43 ruska natjecatelja i oduzeto je 13 medalja. Dana 10. studenoga 2017., dan nakon što je Vladimir Putin optužio SAD da izazivaju probleme ruskim sportašima, WADA je u priopćenju za javnost navela da je dobila elektroničku datoteku koja sadrži sve podatke o testiranju od siječnja 2012. do kolovoza 2015., tisuće pregleda testova provode se na ruskim sportašima. Baza podataka, koju ruske vlasti nisu htjele podijeliti s antidoping istražiteljima, stigla je putem zviždača. (New York Times, 2017).

Šefica ruskog skijaškog saveza, Jelena Välbe, rekla je novinarima da su zviždači izdajnici svoje zemlje ubrzo nakon toga (Sports.ru, 2017). Trener ruske skijaške ekipe otišao je još dalje i optužio Iliju Chernousova zbog “curenja informacija” na stranu WADA-e (Sports.ru).

WADA u studenom 2017. objavljuje da Rusija i dalje nije usklađena sa svojim Kodeksom (Reuters, 2017). IAAF odlučuje zadržati rusku zabranu sudjelovanja na međunarodnim natjecanjima u atletici, rekavši da zemlja nije učinila dovoljno u borbi protiv dopinga (Reuters, 2017).

U intervjuu za New York Times, Rodchenkov je izvijestio da ga je Yuri Nagornykh, zamjenik ministra sporta, za vrijeme natjecanja u Moskvi pred Olimpijske igre zamolio da inkriminira ukrajinsku natjecateljicu Vitu Semerenko. Rodchenkov se nije pridržavao, uvjerivši ministra da bi ponovno testiranje uzorka lijeka pokazalo da su lijekovi ubačeni u uzorak umjesto da su prošli kroz ljudsko tijelo. “Nisam to mogao učiniti nedužnom sportašu”, rekao je. “Tijekom svoje karijere prijavio sam mnoge prljave uzorke kao čiste, ali nikad obrnuto.” (New York Times, 2017).

7.2. Službene sankcije

Pri završetku obrade laboratorijskih podataka MOK je u prosincu 2017 suspendirao Ruski olimpijski odbor sa Zimskih olimpijskih igara 2018., ali imali su ustupak dopustiti da se Rusi bez prethodnih kršenja pravila i dosljedne povijesti testiranja natječu na Olimpijskim igrama kao „Olimpijski sportaši iz Rusije“ (Ruiz, 2017). Prema odredbama MOK-a, nijednom dužnosniku ruske vlade nije bilo dopušteno prisustvovati Igrama, a niti ruska zastava niti ruska himna neće biti istaknute, umjesto njih trebala se koristiti olimpijska zastava i olimpijska himna. MOK je 20. prosinca 2017. predložio alternativni logotip za uniforme natjecatelja OA-a (MOK, 2017). Predsjednik MOO-a Thomas Bach rekao je da je donio proporcionalne sankcije za ovu sustavnu manipulaciju, štiteći pritom čiste sportaše (Moscow times, 2017).

Od siječnja 2018. MOO je identificirao 43 ruska natjecatelja sa Zimskih olimpijskih igara 2014. u Sochiju kojima je namjeravao zabraniti nastup na Zimskim olimpijskim igrama 2018. i svim ostalim budućim Olimpijskim igrama u sklopu Oswaldove komisije. Svi natjecatelji osim jednog podnijeli su žalbu protiv svojih zabrana Sportskom arbitražnom sudu (CAS). Sud je ukinuo sankcije za 28 natjecatelja, što je rezultiralo vraćanjem njihovih medalja i rezultata u Sochiju, ali je sud odlučio da postoji dovoljno dokaza protiv jedanaest natjecatelja da potvrde svoje sankcije u Sochiju. MOO je objavio priopćenje u kojem se kaže da rezultat odluke CAS-a ne znači da će sportaši iz grupe 28 biti pozvani na Igre (MOK, 2018). Nakon djelomično uspješne žalbe, 47 ruskih natjecatelja i trenera uputilo je daljnju žalbu CAS-u, u posljednjem pokušaju da osigura poziv na Igre. Ova je žalba odbačena 9. veljače 2018., na dan svečanog otvaranja, što je odluka koju je MOK pozdravio (CAS, 2018). Izvorni skup od 500 ruskih sportaša stavljen je na razmatranje za Igre 2018., a 111 njih je odmah eliminirano iz skupa; ovo je uključivalo 43 natjecatelja koje je Oswaldova komisija sankcionirala. (MOK, 2018). Preostalih 389 bilo je potrebno ispuniti brojne uvjete prije utakmica, kao što je daljnja runda testova i ponovna analiza pohranjenih uzoraka, a oni će se uzeti u obzir samo za poziv na Igre pod uvjetom da su ti zahtjevi ispunjeni. Konačni broj neutralnih ruskih natjecatelja koji su bili pozvani na natjecanje bio je 169 (New York Times, 2018). Međutim, brza klizačica Olga Graf odlučila se ne natjecati, navodeći da je sport postao pregovaračko sredstvo u prljavim političkim igrama (BBC, 2018).

7.3. Reakcija Rusije

Kada su donešene službene sankcije, Rusi su se odmah oglasili. U prošlosti, predsjednik Rusije Vladimir Putin i drugi državni dužnosnici izjavili su da bi bilo poniženje za Rusiju ako se njezini sportaši ne smiju natjecati na Olimpijskim igrama pod ruskom zastavom. Nakon što je odluka MOK -a objavljena, Ramzan Kadirov predsjednik Republike Čečenije koja ima autonomiju u sklopu Ruske federacije, najavio je da nijednom čečenskom natjecatelju neće biti dopušten da se natječe pod neutralnom zastavom (Championat.com, 2018). Putin je 6. prosinca 2017. potvrdio da ruska vlada neće spriječiti nijednog svog sportaša da sudjeluje na Zimskim olimpijskim igrama 2018. kao pojedinac, unatoč pozivima drugih vodećih ruskih političara na bojkot (CNN, 2017). Prema Komsomolskaya Pravdi, popularnom ruskom tabloidnom listu, 86% ruskog stanovništva protivilo se sudjelovanju na Zimskim olimpijskim igrama pod neutralnom zastavom (Kp.ru, 2018). Mnogi su Rusi vjerovali da se MOK osvećuje Rusiji zbog njihovog diskriminacijskog zakona protiv homoseksualaca koji je izazvao znatne kontroverze s MOO-om tijekom Zimskih olimpijskih igara 2014. kada je domaćin u Sochiju bila Rusija. (Kp.ru, 2018)

8. BIJES MEĐUNARODNE SPORTSKE ZAJEDNICE (2018.)

Poslije službenih sankcija je u siječnju 2018. objavljeno je da su svi vodeći ruski natjecatelji izbjegavali susrete s doping službenicima i antidoping testove na natjecanju u Irkutsku (Moscow Times, 2018). Za vrijeme Zimskih olimpijskih igara u Pyeongchangu u veljači 2018., dvoje ruskih natjecatelja iz delegacije olimpijskih sportaša iz Rusije (OAR) pali su na doping testovima i bili diskvalificirani. Aleksandr Krushelnitcki koji je osvojio brončanu medalju u mješovitoj konkurenciji parova i pilotkinja boba Nadezhda Sergeeva koja je u utrci sa dvije žene završila dvanaesta. MOO je izrazio razočarenje zbog pozitivnih doping testova i izjavio da timu OAR-a stoga neće biti dopušteno paradiranje pod ruskom zastavom na završnoj svečanosti. (CAS, 2018)

Unatoč dvjema diskvalifikacijama, MOO je 28. veljače objavio da je odlučio vratiti rusko olimpijsko članstvo, samo nekoliko dana nakon završetka Zimskih igara, budući da u izaslanstvu nije pronađeno više slučajeva dopinga. Iznenađujuća odluka o ukidanju suspenzije izazvala je bijes međunarodne sportske zajednice. MOK je cijelo vrijeme planirao vratiti Rusiju nakon Igara pod uvjetom da nema više neuspjelih testova. Njihova izjava glasi: "Suspenzija Olimpijskog komiteta Rusije automatski se ukida s trenutnim učinkom." (MOK, 2018)

8.1. Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018.

U pripremi za Svjetsko nogometno prvenstvo 2018. na kojem je domaćin bila Rusija, direktor laboratorija i zviždač Grigory Rodchenkov izjavio je da prepoznaje nekoliko ruskih igrača u jednom od svojih doping programa (Guardian, 2018).

FIFA je pokrenula istragu o ruskom dopingu u nogometu nakon što je objavljeno McLarenovo izvješće s 33 ruska nogometaša no u svibnju su rekli da nisu pronašli dovoljno dokaza o dopingu, ali su rekli da su neki slučajevi igrači koji nemaju veze sa Svjetskim prvenstvom bili u tijeku. Turnir je na kraju završio bez igrača koji su pali na testu na droge. Nekoliko mjeseci nakon završetka turnira u rujnu, otac ruskog igrača Denisa Cherysheva rekao je da je njegov sin tijekom turnira uzimao hormon rasta. Pokrenuta je istraga protiv nogometaša ali je kasnije oslobođen svih optužbi za doping (BBC, 2018).

Jedinica za atletske integritet (AIU) objavila je 20. srpnja detalje o 120 slučajeva dopinga, pri čemu je oko 85 slučajeva uključivalo osvajače medalja na Olimpijskim i Svjetskim prvenstvima, a gotovo polovicu (47,5%) uključivalo je Ruse (BBC, 2018). 27. srpnja, 10 dana prije početka Europskog atletskog prvenstva 2018., IAAF je objavio da će unatoč poboljšanjima u ključnim područjima Rusija i dalje ostati suspendirana s međunarodnih atletskih natjecanja. Dvadeset i devet ruskih sportaša se i dalje natjecalo u prvenstvu kao neutralni natjecatelji. (Rusathletics, 2018)

8.2. Ponovno uspostavljanje RUSADA-e

Svjetska agencija za borbu protiv dopinga 20. rujna izglasala je hoće li ponovno uspostaviti Rusku antidoping agenciju nakon što je suspendirana 2015. Odbor za reviziju usklađenosti WADA-e preporučio je ponovno postavljanje RUSADA-e, što je izazvalo bijes međunarodnih sportaša i dužnosnika. Jedna od članica povjerenstva za pregled od šest osoba, Beckie Scott, predsjednica WADA-inog povjerenstva za sportaše, napustila je svoju ulogu u odboru u znak protesta zbog preporuke da se RUSADA ponovno uspostavi (BBC, 2018).

Grupa natjecatelja iz UK Anti Dopinga ranije je prozvala Rusiju da ostane zabranjena sve dok ne prepravi svoj antidoping sustav, rekavši da bi ponovni prijem Rusije bio katastrofa za čisti sport. Bivši šef moskovskog laboratorija Grigoriy Rodchenkov također govori da bi ukidanje zabrane Rusiji bila "potpuna katastrofa" (BBC, 2018).

WADA je inzistirala na tome da Rusija ispuni dva kriterija prije nego što bi RUSADA mogla biti ponovno primljena; prihvatiti nalaze McLaren izvješća i odobriti pristup moskovskom antidoping laboratoriju. Povjerenstvo za provjeru usklađenosti pregledalo je pismo ruskog ministarstva sporta u kojem je rečeno da dovoljno uvažavaju probleme koji su identificirani u Rusiji te da se slažu s prihvaćanjem preostalih uvjeta (BBC, 2018).

WADA je jednoglasno izglasala ponovnu uspostavu Ruske antidoping agencije na njihovom kongresu na Sejšelima, protivno željama brojnih nacionalnih antidoping agencija širom svijeta (Lowell, 2018).

Odvjetnik zviždača Grigorya Rodchenkova nazvao je to najvećom izdajom protiv čistih sportaša u olimpijskoj povijesti, dok je čelnik američke Antidoping agencije Travis Tygart rekao da je odluka zbunjujuća, neobjašnjiva i poražavajuća u svijetu čistih sportaša. Odluka je naišla na toliko kritika da je čelnik WADA-e Craig Reedie morao javno braniti odluku jer se našao pod sve većim kritikama (Lowell, 2018).

S ponovnim uspostavljanjem RUSADE, Ruski atletski savez pokrenuo je pravni postupak prema IAAF-u da poništi njihovu zabranu natjecanja u atletici s kojih su i dalje suspendirani. IAAF je, međutim, odbio zahtjev koji je kasnije povukla ruska atletska federacija. Do 26. rujna 2018. 77 ruskih sportaša izdržavalo je zabranu dopinga u atletskom sportu, uključujući 72 sportaša i pet trenera i pomoćno osoblje sportaša. (Lowell, 2018)

The logo consists of the word "RUSADA" in a bold, black, sans-serif font. The final letter, "A", is replaced by a stylized green symbol that resembles a combination of the letters "A" and "F".

Slika 5, logotip RUSADA-e (Izvor: rusada.ru)

8.3. Odbijen potpuni pristup ruskom laboratoriju

Nakon ponovne uspostave Ruske antidoping agencije, u studenom je najavljeno da će Međunarodni olimpijski odbor dalje ponovno analizirati pohranjene uzorke s Olimpijskih igara 2012. , testirajući sve zabranjene tvari. Do toga je došlo nakon što je u prethodnoj ponovnoj analizi uzoraka pronađeno 48 negativnih analitičkih nalaza, od kojih su 22 ruska (MOK, 2018)

Dana 14.prosinca 2018. Hugo Lowell u novinama "The I" izvijestio je iz Moskve da dužnosnici ruskog Ministarstva sporta još uvijek nerado u potpunosti surađuju s WADA-om u predaji podataka o testiranju iz njezina antidoping laboratorija. WADA je kasnije objavila priopćenje u kojem se navodi da je njihov stručni tim doletio kako bi izvukao podatke. Kasnije se pokazalo da WADA nije uspjela u preuzimanju podataka jer njihova oprema navodno nije bila odgovarajuće certificirana (Lowell, 2018).

Ponovno uspostavljanje RUSADA-e potaknulo je optužbe o zloupotrebi i poziv na reformu u okviru Svjetske antidoping agencije, međutim IAAF je odlučio podržati suspenziju Rusije iz atletike do 2019. godine sa 63 ruska sportaša koji su se natjecali kao neutralni sportaši u roku od godinu dana. Tim od pet stručnjaka WADA-e otputovao je u Moskvu 17. prosinca za koji se očekivalo da će imati potpuni pristup laboratoriju, no po dolasku im je odbijen potpuni pristup, što je dovelo RUSADU na rub suspenzije s njihovim predsjednikom Jurijem Ganusom koji se osobno obraćao Putinu za rješenje (BBC, 2018).

9. PRIKUPLJANJE UZORAKA WADA-e (2019.)

Bilo je poziva da se Odbor za reviziju usklađenosti WADA-e odmah sastane kako bi razmotrio svoje sljedeće korake, međutim odlučili su se sastati puno kasnije 14. siječnja što je izazvalo bijes u međunarodnoj zajednici sa 16 nacionalnih antidoping tijela koja su jednom zatražila suspenziju Rusije. Predsjednik WADA-e Dick Pound opisao je reakciju na njihovu odluku kao "ogroman linč" (BBC, 2019). WADA je Rusiji postavila strogi rok za predaju podataka iz njihovog moskovskog laboratorija do 31. prosinca, rok koji su očito propustili (BBC, 2019).

WADA je na kraju 10. siječnja, par dana nakon početnog roka, dobila potpuni pristup moskovskom laboratoriju. Predsjednik WADA-e opisao je to kao veliki napredak u čistom sportu i rekao da sada

započinju svoju drugu fazu provjere autentičnosti i pregleda podataka koji su prikupljeni kako bi se uvjerali da nisu ugroženi i izgradili jake dokaze protiv Ruskih sportaša koji su možda bili dopingirani. WADA je na kraju uspjela nabaviti 2262 uzorka iz moskovskog laboratorija (BBC, 2019).

Unatoč propuštanju roka, RUSADA se i dalje smatrala neusklađenom i nije kažnjena. Institut nacionalnih antidoping organizacija rekao je kako je Rusiji dano više šansi nego drugim državama te da je trenutna situacija zaista zabrinjavajuća (iNADO, 2019).

9.1. Izdana tjeralica za dvojicom ruskih dužnosnika

Nakon što je WADA dobila potpuni pristup ruskom laboratoriju i prikupila uzorke, Francuska je 19. ožujka izdala tjeralice za dvojicom bivših ruskih atletskih dužnosnika u sklopu istrage o prikrivanju dopinga. Na meti su bivši vođa ruske atletike Valentin Balakhnichev i bivši trener ruske atletske reprezentacije Alexei Melnikov, kojima je 2016. doživotno zabranjen sport (BBC, 2019). Najavljeno je 8. veljače da će Međunarodni paraolimpijski odbor sada ponovno vratiti Rusiju do 15. ožujka nakon što su suspendirani u srpnju 2016. Izjavili su da je 69 od 70 kriterija za vraćanje natrag ispunjeno, a zadnji kriterij bio je prihvatiti nalaze McLarenovog izvješća. U međuvremenu, IAAF je do daljnjeg potvrđivao rusku zabranu atletike navodeći da postoje dva otvorena pitanja koja je potrebno riješiti (IPC, 2019).

9.2. IAAF izglasao podržavanje zabrane Rusiji

Poslije izdane tjeralice za ruskim dužnosnicima, objavljeno je su sedam ruskih atletičara, uključujući sportaše iz reprezentacije, uhvaćeni na treningu u Kirgistanu s Vladimirom Kazarinom, trenerom kojem je 2017. doživotno zabranjen sport zbog doping prekršaja (Ellingworth, 2019). Ruski olimpijski prvak u skoku u vis Andrey Silnov u lipnju je odstupio s mjesta potpredsjednika Ruskog atletskog saveza nakon što je objavljeno da je pod istragom zbog mogućeg kršenja dopinga nakon ponovne analize njegovog uzorka iz 2013. godine (Insidethegames.biz, 2019).

Imajući sve to na umu, Rusiji je prijetila opasnost da ostane suspendirana za Svjetsko prvenstvo u atletici 2019. u rujnu, nakon što je IAAF izglasao podržavanje njihove zabrane po 11. put (BBC, 2019). U srpnju 2019. Reuters je izvijestio da su se dva olimpijska ruska boksača natjecala 2018. godine dok su odrađivali zabranu dopinga koju je primijenila RUSADA. Reuters je rekao da to ukazuje na nedosljednost u ruskoj reformi njezine antidoping prakse. Nakon što ga je Reuters obavijestio o ta dva slučaja, RUSADA je rekla da će napraviti istragu (Reuters, 2019).

WADA navodi da su podaci o 43 natjecatelja predani od mogućih 298. Prva sportska federacija koja je suspendirala natjecatelje koji su bili među primljenim podacima bila je Međunarodna federacija dizanja utega koja je suspendirala 12 ruskih dizača utega, uključujući olimpijske, svjetske i europske osvajače medalja (Insidethegames, 2019).

Slika 6, **Vladimir Kazarin** (Izvor: insidethegames.biz)

9.3. Rusija dobiva zabranu na četiri godine

Dana 21. rujna naširoko je objavljeno da su neki podaci prikupljeni iz moskovskog laboratorija možda bili izmijenjeni i neovlašteno promijenjeni prije nego što ih je primila Svjetska antidoping agencija. To je značilo da će Rusija ostati suspendirana od tada nadolazećeg Svjetskog atletskog prvenstva, a suočeni su i sa mogućom zabranom sa svih većih sportskih događaja, uključujući nadolazeće Olimpijske igre 2020 (WADA, 2019).

Dva mjeseca kasnije, 21. studenog, brojni ruski atletske dužnosnici suspendirani su zbog ometanja i nesuradnje u istrazi o tome gdje se nalazi skakač u vis Danil Lysenko. Predsjednik Ruskog atletske saveza Dmitry Shlyakhtin suspendiran je zajedno sa još 6 osoba povezanih s RUSAF-om, uključujući sportaše i njihove trenere (Insidethegames.biz).

WADA je tada preporučila da se Rusija još jednom proglasi neusklađenom i zabrani joj domaćinstvo sportskih događaja na četiri godine (WADA, 2019). Devetog prosinca, WADA je Rusiji zabranila četiri velika međunarodna sportska natjecanja na četiri godine, pod optužbom za miješanje u izvješća o doping. Rusiji će u tom razdoblju biti zabranjeno gostovanje, sudjelovanje ili utvrđivanje ponuda za međunarodne sportske događaje. Kao i do sada, WADA će dopustiti odobrenim ruskim natjecateljima da se natječu neutralno, ali ne pod ruskom zastavom. To neće utjecati na rusko suorganiziranje UEFA Euro 2020, jer WADA ne priznaje UEFA-u kao organizaciju velikih događaja obuhvaćenu zabranom (BBC, 2019).

U vezi s ovom sankcijom, predsjednik WADA -e Craig Reedie rekao je da je predugo ruski doping odvrćao od čistog sporta. Također je dodao kako je Rusiji pružena svaka prilika da uredi svoju organizaciju i ponovo se pridruži globalnoj antidoping zajednici za dobro svojih sportaša i integritet sporta, ali je umjesto toga odlučila nastaviti sa svojim stavom obmane i poricanja (CNA, 2019). Rusija se na tu odluku žalila sportskom arbitražnom sudu (BBC, 2019).

10. NEUTRALNI RUSKI SPORTAŠI (2020.)

Čak i nakon svih nepravilnosti Moskovskom laboratoriju bilo je dopušteno provoditi analizu uzoraka krvi od svibnja 2016. jer je praktički nemoguće da laboratoriji ometaju krvne varijable uzoraka zbog prirode analitičke opreme i postojećih načela biološke putovnice sportaša (Morgan, 2020).

U ožujku je IAAF objavila da neće biti dopušteno više od 10 ruskih atletičara da se natječu kao neutralni na ljetnim Olimpijskim igrama. Također su kaznili Rusku atletske federaciju s 10 milijuna dolara zbog ometanja i krivotvorenja dokumenata u vezi sa slučajem dopinga Danila Lysenka i navedeno je da će svi ruski neutralni sportaši biti izbačeni s natjecanja ako polovica kazne ne bude plaćena do 1. srpnja. Olimpijske igre 2020 su kasnije odgođene do 2021 zbog COVID-19 pandemije (Ingle, 2020).

Tridesetog travnja WADA objavljuje da je dovršila mukotrpnu istragu o 298 ruskih natjecatelja čije su podatke dobili iz moskovskog laboratorija u siječnju 2019. Prvi su podaci predani u srpnju, a ukupno 27 međunarodnih sportskih federacija i jedna velika organizacija primila je podatke kako bi odlučila o mogućem kršenju pravila protiv dopinga (WADA, 2020).

10.1. Izbjegavanje isključenja iz svjetske atletike

Skupina neutralnih ruskih sportaša već je bila formirana a Ruska atletska federacija nije platila polovicu svoje kazne od 10 milijuna dolara do 1. srpnja. Šef RusAF-a, Jevgenij Yurchenko, izjavio je da federacija nema dovoljno sredstava za plaćanje kazne. RusAF je izbjegao isključenje iz svjetske atletike nakon što je ruski ministar sporta Oleg Matytsin dao bezuvjetno jamstvo za plaćanje kazne do novog roka 15. kolovoza. Rusija je platila kaznu od 5 milijuna dolara i 1,31 milijuna dolara troškova tri dana prije roka i time izbjegla protjerivanje (Morgan, 2020).

U slučaju koji je opisan kao gotovo identičan onom Danila Lysenka, ruskoj klizačici Mariji Sotskovojoj RUSADA je izrekla 10-godišnju zabranu bavljenja sportom zbog podnošenja krivotvorene medicinske isprave u vezi s tri propala doping testa i prisutnost zabranjene tvari u tijelu (Pavitt, 2020).

Rusija je uložila žalbu 17. prosinca 2020. WADA-i kako bi im Sportski arbitražni sud smanjio kaznu. Umjesto zabrane Rusiji da sudjeluje na sportskim događajima, presudom je Rusiji dopušteno sudjelovanje na Olimpijskim igrama i drugim međunarodnim događajima, ali u razdoblju od dvije godine tim ne može koristiti rusko ime, zastavu ili himnu te se mora predstaviti kao "neutralni sportaš" ili "Neutralni tim". Presuda dopušta da uniforme timova na uniformi prikazuju "Rusija", ali samo pod jednakosti oznake "neutralni sportaš/tim", kao i korištenje boja ruske zastave u dizajnu uniforme (Dunbar, 2020).

Međutim, u presudi je također pojašnjeno da se sankcije protežu na bilo koje službeno Svjetsko prvenstvo te da nakon toga vozači trka iz Rusije nisu u mogućnosti službeno predstavljati Rusiju na Svjetskim prvenstvima pod sankcijama FIA-e za 2021. i 2022. godinu (Smith, 2020).

10.2. Ljetne olimpijske igre 2021.

Samo 10 ruskih sportaša je smjelo nastupiti na atletskom natjecanju na Ljetnim olimpijskim igrama 2021. godine, dok je taj broj reduciran na 2 kada je u pitanju dizanje utega. Dvojica ruskih veslača, Nikita Morgachyov i Pavel Sorin su zamijenjeni u veslačkom timu nakon pozitivnog testa na zabranjenu tvar Meldonium, dok su dva kvalificirana ruska plivača, Veronika Andrusenko i Aleksandr Kudashev uklonjeni iz plivačkog tima na temelju dokaza iz moskovskog anti-doping laboratorija (The Moscow Times, 2021).

U žalbi za Sportski arbitražni sud, Andrusenko i Kudashev vraćeni su u plivačku reprezentaciju i dobili odobrenje za natjecanje (Asociated press, 2021). Zabilježeno je samo jedno kršenje dopinga od strane ruskih sportaša koji su se natjecali na Olimpijskim igrama. Triatlonac Igor Polyansky bio je pozitivan na test eritropoetina (EPO) pet dana prije nego što je nastupio na Olimpijskim igrama (World triathlon, 2021).

Tablica 1, **Kršenje antidopinških pravila kod ruskih i ostalih sportaša** (izvor: WADA ADRV report 2013.-2018.)

Godina	Broj kršenja antidopinških pravila (Rusija)	Broj kršenja antidopinških pravila (Svijet)	Postotak Rusija/Svijet	Ruski rank u svijetu po kršenju AD pravila
2013.	225	1953	11.5 %	1.
2014.	148	1647	9 %	1.
2015.	176	1901	9.3 %	1.
2016.	69	1326	5.2 %	6.
2017.	82	1459	5.6 %	5.
2018.	144	1640	8.7 %	1.

11. RASPRAVA

Ruski doping skandali koji potresaju sportski svijet zadnjih godina daleko su od kraja. Svjetska antidoping agencija još uvijek je u previranjima zbog svog neuspjeha otkrivanja doping shema. Također, Međunarodni olimpijski odbor i druge sportske organizacije se bore da pronađu prave odgovore na zanemarivanje kodeksa WADA-e. Polako izlazi sve više publikacija od strane Sportskog arbitražnog suda koji nam nudi rješenja te nameće razmišljanja o ulozi CAS-a u rješavanju posljedica skandala kod svjetskog antidoping sustava općenito. Od prosinca 2014. i emitiranja njemačkog dokumentarnog filma od strane ARD-a puno toga se dogodilo, dokumentarac je pokrenuo lavinu istraga financiranih od strane WADA-e. Istrage su dovele do formiranja izvješća koje štete ugledu ruskog antidoping sustava. Ubrzo nakon toga, bivši šef moskovskog antidoping laboratorija Grigory Rodchenkov dostavlja New York Timesu detalje sustavnog ruskog dopinga koji vodi država. Sustav je dizajniran da spriječi bilo kakve pozitivne doping testove za vrhunske ruske sportaše. Kasnije te iste optužbe bivaju potvrđene od strane McLarenove istrage pokrenute na inicijativu WADA-e u svibnju 2016., kada je i objavljeno prvo izvješće, neposredno prije Olimpijskih igara u Riju. Drugo i posljednje izvješće McLarena je objavljeno u prosincu 2016. Na temelju svih informacija i istraga postalo je sve veoma jasno i jednostavno, ruska država organizirala je nepropusni sustav za zaštitu svojih sportaša od antidoping testova. Odlukama koje su donesene za sankcioniranje ruskih osvajača olimpijskih medalja pokazalo se da je sve išlo u korist upravo tim sportašima i da im je to osiguralo uspjeh na igrama. Otkriće takvog sofisticiranog sustava koji vodi država kako bi se zaobišli svi antidoping kodeksi i pravila nije nikako mogao ostati nedopušten. Prvo IAAF, a potom i MOO i IPC izrekli su sankcije protiv Rusije a time neizravno i protiv ruskih sportaša. Ruski atletski savez je odmah suspendiran u studenom 2015. te njegovi sportaši nisu ispunjavali uvjete za natjecanje prema IAAF-u. Ova kontroverzna odluka je potvrđena u lipnju 2016. prije Olimpijskih igara u Riju i time je ruskim sportašima zabranjen pristup. Postojalo je nekoliko iznimaka a to su bili sportaši koji su mogli propisno dokazati da su testirani izvan Rusije. Ipak, sportaši koji su se smjeli natjecati pod ovom iznimkom morali su se natjecati pod neutralnom zastavom. Ruski sportaši predvođeni Yelenom Isinbayevom pokušali su osporiti tu odluku pred Sportskim arbitražnim sudom. Za razliku od IAAF-a, MOO odlučio je prepustiti odluku drugim međunarodnim federacijama da odrede koji ruski sportaš se može natjecati na igrama i koji ispunjava određene uvjete. Sportaši koji su već bili sankcionirani u prošlosti, čak iako su odslužili već svoju kaznu, nisu smjeli sudjelovati na igrama. 278 od 389

sportaša prijavljenih od strane Ruskog olimpijskog odbora ispunili su sve uvjete relativno lako, međutim velik broj točnije njih 111 nije ispunilo uvjete MOO. U lipnju je Međunarodni paraolimpijski odbor odnosno IPC napokon odlučio da suspendira Ruski paraolimpijski komitet zbog toga što nisu ispunjavali i poštivali tražene uvjete i pravila kao članovi. Ruski paraolimpijski odbor izgubio je sva prava i privilegije IPC-a. Njegovi sportaši nisu imalo pravo sudjelovati na natjecanjima koje organizira IPC, što je očito bio jak udarac Ruskoj paraolimpijskoj reprezentaciji. Sportski arbitražni sud je zatim postao najveći borac protiv onih koji nisu slijedili pravila te je automatski tada i formirao budući oblik svjetskog antidoping sustava. Od sada se postavljalo pitanje treba li podržavati prava sportaša za sudjelovanje na Olimpijskim igrama i time oslabiti djelotvornost sankcija koje su donijele brojne sportske organizacije, ili zadržati sankcije i riskirati oduzimanje prava nevinim ruskim sportašima kako bi jednom u životu imali priliku ugledati sjaj na Olimpijskim igrama. Lakog odgovora na ovo osjetljivo pitanje nema, ali kako smo vidjeli u ovom završnom radu Sportski arbitražni sud je bio spreman na niz teških odluka koje su definirale funkcioniranje svjetskog antidoping sustava te je upravo zbog tog strogog stava došlo do uspona antidopinga na svjetskoj razini.

12. ZAKLJUČAK

S obzirom na literaturne spoznaje navedene u ovome radu možemo zaključiti da je učinkovitost Svjetske antidoping agencije kao međunarodne nevladine organizacije sa misijom reguliranja antidoping politike osporena i upitna upravo zbog sustavnog dopinga ruskih sportaša koji traje još od ere Sovjetskog Saveza pa sve do danas kada je aktualna tema. Moskovski laboratorij djelovao je na način da zaštiti dopingirane ruske sportaše unutar Rusije, ova pojava je opisana kao nestajuća pozitivna metodologija. Sigurno je da je laboratorij u Sochiju manipulirao uzorcima dopingiranih sportaša kako bi se upravo oni mogli natjecati na Olimpijskim igrama. Ministarstvo sporta Rusije usmjeravalo je, kontroliralo i nadgledalo manipulaciju analiziranih rezultata i uzoraka sportaša, uz aktivno sudjelovanje i pomoć Federalnog ureda za sigurnost odnosno tajne službe, raznih centara za sportsku pripremu te moskovskog laboratorija. Sustavno i centralizirano prikrivanje neusklađenog procesa doping kontrole bilo je prisutno u Londonu na Ljetnim olimpijskim igrama, pa čak i na Ljetnoj univerzijadi 2013. u Moskvi. Mjenjali su se i uzorci urina ruskih sportaša u Sochiju što je dodatno potvrđeno u sekundarom WADA izvješću, promjena uzoraka nije prestala niti na kraju Zimskih olimpijskih igara, tehnika zamjene je prerasla u redovnu mjesečnu praksu u moskovskom laboratoriju što je potvrđeno dodatnim testiranjem pomoću DNK i soli. Preko tisuću ruskih sportaša koji su se natjecali na Ljetnim, Zimskim ili Paraolimpijskim igrama imali su benefite od manipulacija pozitivnih doping testova od strane ruskih državnih tijela. Identificirano je 15 od 78 ruskih osvajača medalja na Ljetnim olimpijskim igrama kao pripadnika "crne liste", čak desetorici je oduzeto odličje. Manipuliralo se i uzorcima sportaša hokeja na ledu gdje su se ženski uzorci DNA potajno mjenjali za muške. Neovlašteno se rukovalo i B uzorcima sportaša koji su osvajali medalje, na njihovim bocama bile su razne ogrebotine i oštećenja na unutarnjoj strani čepova što automatski označava nepravilnosti. Postoji na stotine primjera kršenja pravila i kodeksa u formi sustavnog dopinga koje sam naveo na razini države, u ovom slučaju Rusije gdje postoji prisutnost sustava u kojem se mora pobijediti pod svaku cijenu bez da te netko uhvati u prevari. Možda je i iskonski sovjetski sport bio neiskvaren ali zasigurno je da su niske doze oralnih steroida bile uobičajene među vrhunskim sportašima. Treba naglasiti da sustav dopinga na koji nailazimo danas u Rusiji nije nov već je nastavak sovjetskih dana, državni doping bio je na snazi i prije trenutnog političkog režima. Naravno da je doping neetičan i narušava integritet sporta međutim kako u Rusiji tako i u ostatku svijeta njegova prisutnost konstantno raste. Cilj svake organizacije, zakonodavne ili sportske bi trebao biti da eliminira doping iz sporta dok temeljna prava svakog

sportaša moraju biti jednaki uvjeti za sve i ravnopravnost. Iako u današnje vrijeme nije nikako moguće u potpunosti iskorijeniti doping iz sporta jer doping više nije samo na razini sportaša kao pojedinca već doseže i puno veće razine kao što je u ovom slučaju opisano, na razini države koja broji skoro 150 milijuna stanovnika na 17 milijuna četvornih kilometara što je ujedno čini površinom najvećom državom na svijetu.

13. LITERATURA

- Abramson, Mitch (2016). „Alexandar Povetkin tests positive for banned drug Meldonium“. *The Ring*
- Aleksandrov, Aleksei; Grebeniuk, Ivan; Runets, Volodymyr (2020).“ The 1980 Olympics Are The Cleanest In History. Athletes Recall How Moscow Cheated The System. „ *Rferl.org*
- Alexander, D., Hallward, L., Duncan, L. R., & Caron, J. G. (2019). Is there still hope for clean sport? Exploring how the Russian doping scandal has impacted North American sport culture and identity using an ethnographic content analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(5), 618-635.
- Altukhov, S., & Nauright, J. (2018). The new sporting Cold War: implications of the Russian doping allegations for international relations and sport. *Sport in Society*, 21(8), 1120-1136.
- Andersen, Rune (2017). "IAAF Taskforce: Interim report to IAAF Council, 12-13 April 2017". *International Association of Athletics Federations*.
- Bachman, Rachel (2020). "Sports Court Cuts Russia Doping Ban in Half". *Wall Street Journal* , pristupljeno 15.8.2021 na <https://www.wsj.com/articles/sports-court-ruling-on-russian-doping-scheme-11608217781>
- BBC (2014). "Russian doping claims: 99% of athletes guilty, German TV alleges"., pristupljeno 15.8.2021 na <https://www.bbc.com/sport/athletics/30324812>
- BBC (2015). "Athletics doping: Wada commission recommends Russia suspension".. pristupljeno 16.8.2021 na <https://www.bbc.com/sport/athletics/34765444>
- Boye, E., Skotland, T., Østerud, B., & Nissen-Meyer, J. (2017). Doping and drug testing: Anti-doping work must be transparent and adhere to good scientific practices to ensure public trust. *EMBO reports*, 18(3), 351-354.
- Brennan, Christine (2016). "Anti-doping leaders call on IOC to ban Russia immediately from Rio Olympics". *USA Today*.
- Butler, Nick (2016). "Pressure growing on IBU to strip events from Russia as Czech Republic and Britain lead boycott calls". *Inside the Games*.
- Buyanova, M. O. (2019). Anti-doping provisions viewed as an integral part of athletic labor safety system in Russia. *Theory and Practice of Physical Culture*, (3), 35-35.
- Cherry, Gene (2016). "Whistleblower nearly aborted efforts to expose Russian doping". *Reuters*.
- Cole, Cam (2016). "IOC abdicates its responsibility in Russian doping case on the wings of money and mythology". *National Post*.

- Court of Arbitration for Sports. (2016). "Court of Arbitration for Sports – Media Release: 18 cases registered – Status as of 3 August 2016" . pristupljeno 16.8.2021 na https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_English_030816_final.pdf
- Craven, Philip (2016). "The IPC decision on the membership status of the Russian Paralympic Committee". *International Paralympic Committee*.
- Denham, B. E. (2019). Coverage of the Russian doping scandal in the New York Times: Intramedia and intermedia attribute agenda-setting effects. *Communication & Sport*, 7(3), 337-360.
- Deutsche Welle (2015). "WADA suspends Moscow anti-doping laboratory"., pristupljeno 16.8.2021 na <https://www.dw.com/en/wada-suspends-moscow-anti-doping-laboratory/a-18840888>
- Dunbar, Graham (2020). "Russia can't use its name and flag at the next 2 Olympics". *Associated Press*.
- Duval, A. (2017). The Russian doping scandal at the court of arbitration for sport: lessons for the world anti-doping system. *The International Sports Law Journal*, 16(3-4), 177-197.
- Ellingworth, James (2016). "Emails show how Russian officials covered up mass doping". *Associated Press*.
- Ellingworth, James (2016). "Nikita Kamaev, leading Russian anti-doping official, was planning on writing a book before sudden death". *CBC News. Associated Press*.
- Ellingworth, James (2017). "Russians are back at track worlds as 'neutral athletes' with no anthem or colours". *Associated Press*.
- Ellingworth, James (2019). "Russian track and field faces a wave of disciplinary cases". *AP NEWS*.
- Epstein, David (2016). "On Eve of Olympics, Top Investigator Details Secret Efforts to Undermine Russian Doping Probe". *ProPublica*.
- Fyodorov, Gennady (2013). "Pishchalnikova given 10-year doping ban". *Reuters*.
- Gibson, Owen (2015). "Russia accused of 'state-sponsored doping' as Wada calls for athletics ban". *The Guardian*.
- Gibson, Owen (2016). "New doping report will influence decision on Russia's place at Olympics". *The Guardian*.
- Guillou, Clément (2016). "Lanceurs d'alerte olympique, plongée documentaire dans les coulisses du dopage" (Olympic whistleblowers, documentary explores behind the scenes of doping). *Le Monde*
- Harris, Nick (2016). "The story behind the story of Russia, doping and the I.O.C". *Sporting Intelligence*.

- Harris, Rob (2017). "IAAF: Little progress by Russia to secure athletics return". Yahoo News. *Associated Press*.
- Heroux, Devin (2017). "'That country should be banned': Canadian athletes still angry about Russian doping". *CBC News*.
- Hunt, Thomas M. (2011). *Drug Games: The International Olympic Committee and the Politics of Doping*. *University of Texas Press*.
- IAAF (2019). "IAAF approves the application of 21 Russians to compete internationally as neutral athletes", pristupljeno 17.8.2021 na <https://www.worldathletics.org/news/press-release/authorised-neutral-athletes-russia-2019-febru>
- Ingle, Justin McCurry Sean (2020). "Tokyo Olympics postponed to 2021 due to coronavirus pandemic". *The Guardian*.
- Ingle, Sean (2015). "Russian Anti-Doping Agency suspended by Wada for non-compliance". *Guardian*.
- Ingle, Sean (2016). "Athletes 'have lost faith' in IOC and Wada over Russia failures". *The Guardian*.
- International Olympic Committee. (2016). " Targeted reanalysis of London and Beijing samples underway ahead of Olympic Games Rio 2016".
- International Olympic Committee. (2016). "Statement of the Executive Board of the International Olympic Committee on the WADA Independent Person Report". pristupljeno 16.8.2021 na <https://olympics.com/ioc/news/statement-of-the-executive-board-of-the-international-olympic-committee-on-the-wada-independent-person-report>
- Kalinski, M. I. (2017). "State-sponsored" doping: A transition from the former Soviet Union to present day Russia. *BLDE University Journal of Health Sciences*, 2(1), 1.
- Keteyian, Armen (2016). "Russian doping at Sochi Winter Olympics exposed". *60 Minutes*. *CBS News*
- Kramer, Andrew E. (2016). "Olympic Ban Adds to Russia's Culture of Grievances". *The New York Times*.
- Leicester, John (2016). "IAAF knew of Russians' rampant doping years before ban: report". *CBC Sports*. *Associated Press*.
- Lowell, Hugo (2018). "Russia doping ban ends as Wada lifts three-year suspension over state-sponsored drug scandal". *inews.co.uk*.
- Lowell, Hugo (2018). "Wada president Reedie lashes out amid criticism over Russia return". *inews.co.uk*.

- Luhn, Alec (2016). "Russia greets IOC decision on Rio Games with relief and jubilation". *The Guardian*.
- Luke Smith (2021). "Mazepin set to race under neutral flag after CAS ruling extends to F1". *Motorsport.com*.
- Macur, Juliet (2016). "Russia Decision Muddies Legacy of I.O.C. President Thomas Bach". *The New York Times*.
- Majendie, Matt (2016). "Dick Pound warns of chaos if IOC overrule IAAF over Russia's bid for Olympic Games". *London Evening Standard*.
- Markovskaya, D. V., Kozlova, E. A., Cherepanova, S. V., Kolinko, P. A., Gerasimov, E. Y., & Parmon, V. N. (2017). Doping or deposition of NiS on CdO. 3ZnO. 7S photocatalysts: optimising photocatalytic hydrogen evolution. *ChemPhotoChem*, 1(12), 575-581.
- McGowan, Tom; Sinnott, John (2016). "Russia Olympic ban: Six questions answered". *CNN*.
- Morgan, Liam (2021). "Exclusive: International Biathlon Union vice-president claims credibility of IOC undermined after Russia awarded 2021 World Championships". *Inside the Games*.
- Nicholson, Todd (2016). "The IPC decision on the membership status of the Russian Paralympic Committee". *International Paralympic Committee*.
- Noland, M. (2016). Russian Doping in Sports. *Peterson Institute for International Economics Working Paper*, (16-4).
- Olterman, Philip (2014). "Russia accused of athletics doping cover-up on German TV". *The Guardian*.
- Ortiz, Eirk (2018). "Russian fans spurn 'stupid' ban on athletes at Olympic Games". *NBC News*.
- Osborn, Andrew (2016). "Doping scandal rocks Russian sport but Putin's ratings look safe". *Reuters*.
- Ostlere, Lawrence (2016). "McLaren report: more than 1,000 Russian athletes involved in doping conspiracy". *The Guardian*.
- Pells, Eddie (2016). "60 Minutes: WADA received 200 emails from whistleblower about Russian doping scandal". *CBC News. Associated Press*.
- Pells, Eddie (2016). "Anti-doping leader has no sympathy for unhelpful Russians". *Associated Press*.
- Peters, Justin (2018). "Olympic Athletes From Russia" Is a Craven Euphemism for a Craven Olympic Games". *Slate*.
- Phillips, Mitch (2016). "Former top officials get life bans for doping blackmail". *Reuters*.

- Pielke Jr, R., & Boye, E. (2019). Scientific integrity and anti-doping regulation. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(2), 295-313.
- Powell, Michael (2016). "I.O.C. Chief Thomas Bach Supports a Peculiar Form of Justice on Doping". *The New York Times*.
- Read, D., Skinner, J., Lock, D., & Houlihan, B. (2019). Legitimacy driven change at the world anti-doping agency. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(2), 233-245.
- Rescheto, Juri (2016). "Opinion: Russia's parallel universe". *Deutsche Welle*.
- Reynolds, Tim (2016). "Bobsled, skeleton officials moving worlds out of Russia". *Associated Press*.
- Roan, Dan; Nathanson, Patrick (2015). "Athletics doping crisis: Secret plan to delay naming Russian cheats". *BBC News*.
- Ruiz, R. R. (2015). Drugs Pervade Sport in Russia, World Anti-Doping Agency Report Finds.". *New York Times*.
- Ruiz, Rebecca R. (2016). "Russia May Face Olympics Ban as Doping Scheme Is Confirmed". *The New York Times*.
- Ruiz, Rebecca R. (2016). "Russia Sports Minister Promoted to Deputy Prime Minister". *The New York Times*.
- Ruiz, Rebecca R. (2016). "The Soviet Doping Plan: Document Reveals Illicit Approach to '84 Olympics". *The New York Times*.
- Ruiz, Rebecca R.; Macur, Juliet; Austen, Ian (2016). "Even With Confession of Cheating, World's Doping Watchdog Did Nothing". *The New York Times*.
- Ruiz, Rebecca R.; Schwirtz, Michael (2016). "Russian Insider Says State-Run Doping Fueled Olympic Gold". *The New York Times*.
- Ryan, Patrick. (2015). "Netflix's wild documentary 'Icarus' exposes Russian doping scandal". *USA Today*
- Schmidt, Friedrich; Hanfeld, Michael (2016). "Stell dir vor, das russische Staatsfernsehen kommt" , *Frankfurter Allgemeine Zeitung*
- Schwartz, Daniel (2016). "Whistleblowers Yuliya and Vitaly Stepanov describe Russia's sports doping system". *CBC News*.
- Shahlaei, F. (2018). International Responsibility of States and Victims of State-Sponsored Doping. *Mich. St. Int'l L. Rev.*, 27, 339.
- Sinyutin, M. V., Ivan, E., Tewari, S., & Jin, J. (2020). Students Attitude to Doping Practices in Russia, China, USA and India. *Sotsiologicheskie issledovaniya*, (7), 148-154.

- Sottas, PE; Robinson, N; Fischetto, G; Dollé, G; Alonso, JM; Saugy, M (May 2011). "Prevalence of Blood Doping in Samples Collected From Elite Track and Field Athletes". *Clin Chem.* 57 (5): 762–9
- Steinberg, Jacob (2016). „How serious was Maria Sharapova’s doping?“. *The Guardian*
- The Moscow Times (2021). "Russian Swimmers Suspended From Tokyo Games Over Doping Violations". *The Moscow Times*.
- Time (2019). "Russia Banned From Olympics, World Cup, For State-Sponsored Doping". pristupljeno 15.8.2021 na <https://time.com/5746344/russia-banned-olympics-2019/>
- Trevelyan, Mark; Stubbs, Jack (2016). "IAAF votes to keep Russia banned, Rio participation in balance". *Reuters*.
- WADA (2013). "[2013 Anti-Doping Rule Violations \(ADRVs\) Report](#)"
- WADA (2014). "[2014 Anti-Doping Rule Violations \(ADRVs\) Report](#)"
- WADA (2015). "[2015 Anti-Doping Rule Violations \(ADRVs\) Report](#)"
- WADA (2016). "[2016 Anti-Doping Rule Violations \(ADRVs\) Report](#)"
- WADA (2017). "[2017 Anti-Doping Rule Violations \(ADRVs\) Report](#)"
- WADA (2018). "[2018 Anti-Doping Rule Violations \(ADRVs\) Report](#)"
- WADA (2019). "WADA Executive Committee unanimously endorses four-year period of non-compliance for the Russian Anti-Doping Agency *World Anti-Doping Agency*. , pristupljeno 15.8.2021 na <https://www.wada-ama.org/en/media/news/2019-12/wada-executive-committee-unanimously-endorses-four-year-period-of-non-compliance>
- WADA (2020). "WADA hands over priority athlete cases to Anti-Doping Organizations in Russia investigation". , pristupljeno 17.8.2021 na <https://www.wada-ama.org/en/media/news/2020-04/wada-hands-over-priority-athlete-cases-to-anti-doping-organizations-in-russia>
- WADA. (2016). - "The Independent Commission Report #2", pristupljeno 16.8.2021 na https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/wada_independent_commission_report_2_2016_en_rev.pdf
- Weber, Joscha (2017). "Doping pressure mounts on IOC at German parliament". *Deutsche Welle*.
- Westdeutscher Rundfunk (2014). "ARD-Dokumentation deckt Doping und Vertuschungsapparat in Russland auf", *Westdeutscher Rundfunk*.
- Winters, Max (2017). "WADA confirms McLaren evidence may not be sufficient to sanction some Russian athletes". *Inside the Games*.

- World Anti-Doping Agency. (2015). "Independent Commission – Report 1". , pristupljeno 16.8.2021 na <https://www.wada-ama.org/en/resources/world-anti-doping-program/independent-commission-report-1>
- Wright, Joe (2016). „Roman Eremenko given two-year doping ban“. *Goal.com*